

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 053 Психологія
освітньо-професійна програма Психологія

Кременець – 2021

Кравець Л. М. Основи педагогіки: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія. Кременець, 2021. 19 с.

Розробник: Кравець Л. М., доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат педагогічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології.
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

В. В. Терпелюк

1. Вступ

Анотація. Курс «Основи педагогіки» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки бакалавра. Він належить до циклу гуманітарних дисциплін, пов'язаних з вивченням психолого-педагогічних особливостей функціонування і розвитку особистості. Освітній компонент «Основи педагогіки» є базовим з даного циклу, який сприяє розвитку у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей педагогічних явищ, ознайомлює із основними категоріями, методами педагогіки, формує практичні вміння застосовувати набуті компетенції в освітньому процесі. Знання та навички з навчальної дисципліни «Основи педагогіки» допоможуть оволодіти такими компетентностями як вміння аналізувати різні фактори впливу на формування особистості; диференціювати зміст педагогічної діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів психолого-педагогічної роботи тощо.

Здобувачам ОП Психологія даний освітній компонент є необхідним, оскільки сприятиме формуванню компетентностей щодо активної співпраці з педагогічними працівниками для організації ефективної освітньої діяльності, співучасті у створенні, підтримці та розвитку психологічно безпечного освітнього середовища в закладі освіти; здійсненні організаційно-методичної діяльності під час виконання трудових функцій.

Ключові слова: педагогіка, предмет педагогіки, виховання, навчання, освіта, освітній простір, дидактика, методи навчання та виховання, процес виховання та навчання, вчитель нової української школи, учасники освітнього процесу, компетентності та компетенції, управління закладами освіти.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 053 Психологія		
Змістових модулів – 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Курс:	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1		1	1
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2	2
		Лекції	
		18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		54	78
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи здобувач вищої освіти – 3		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 40% / 60%;
- для заочної форми навчання – 14% / 86%

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити засвоєння здобувачами вищої освіти закономірностей і особливостей становлення та суті розвитку основних педагогічних теорій; сформувати систему знань про зміст педагогічної діяльності, її роль у сучасному суспільстві в світлі Закону України «Про освіту», Концепції нової української школи, основні шляхи оволодіння майбутньою професією; розкрити теоретичні основи педагогіки як науки про освіту, навчання і виховання учнів, впровадження в практику життя особистісно-орієнтованої освіти в умовах розбудови незалежної України, що висуває високі вимоги до підготовки вчителя.

Виходячи з того, що педагогіка є науковою базою професійної підготовки вчителя, з котрим буде співпрацювати майбутній психолог, основним критерієм відбору матеріалу, який включений в програму, є його конкретна наукова значимість.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи педагогіки» є розвиток у здобувачів ОП Психологія педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності; навчання їх творчих підходів до розв'язання нестандартних педагогічних ситуацій; формування умінь приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей, принципів виховання і навчання. Це можливо при свідомому і творчому засвоєнні майбутніми фахівцями педагогічних знань як знань дієвих, закріплених у практичній діяльності.

Вивчення курсу «Основи педагогіка» спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти таких професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК7.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8.** Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки.
- ЗК9.** Здатність працювати в команді.
- ЗК11.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК9.** Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.
- СК10.** Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11.** Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати:

- ПР3.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4.** Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР8.** Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
- ПР10.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР13.** Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності, а також до осіб з особливими потребами.
- ПР15.** Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР16.** Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР17.** Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Основи педагогіки

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Теоритичні основи виховання

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки

Педагогіка як наука і як навчальна дисципліна. Виникнення педагогіки. Ян Амос Коменський – засновник світової педагогіки. Етапи розвитку педагогіки: донауковий (народна педагогіка); виникнення теоретичних концепцій виховання, освіти (духовна педагогіка); розвитку педагогічної науки (світська педагогіка). Джерела педагогіки.

Предмет і завдання педагогіки. Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична. Основні категорії педагогіки.

Система педагогічних наук. Міжпредметні зв'язки педагогіки. Завдання розвитку сучасної педагогічної науки.

Тема 2. Вчитель сучасної нової української школи

Вчитель нової української школи. Функції, вимоги до особистості вчителя. Педагоги-класики, громадські діячі та просвітителі про працю вчителя.

Зміст педагогічної діяльності. Складові педагогічної майстерності вчителя: гуманістична спрямованість, педагогічні здібності, професійні знання, педагогічна техніка. Компетентності, які характеризують учителя нової української школи. Роль вчителя в сучасному суспільстві.

Тема 3. Загальна характеристика організації виховного процесу

Мета та завдання виховання. Процес виховання, його особливості, структурні елементи, компоненти та рушійні сили. Шляхи підвищення ефективності освітнього процесу в сучасній школі.

Загальні закономірності процесу виховання. Основні принципи виховання духовно-моральних цінностей. Взаємозв'язок принципів виховання та шляхи їх реалізації в сучасній школі.

Поняття про метод, прийом та засіб виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання в історії педагогічної науки. Сучасні інноваційні методи виховання:

інтерактивні, наративні методи, кластерні методи, рефлексивні та інші. Умови оптимального вибору та ефективного застосування методів виховання.

Поняття про зміст виховання, його особливості в національній школі. Шляхи підвищення ефективності виховання школярів. Компетентнісний потенціал виховання. Ідеал українського виховання.

Тема 4. Особистість і колектив. Класний керівник. Спільна виховна робота школи, сім'ї

Виховання особистості в колективі як педагогічна проблема. Учніське самоврядування в закладі освіти та класі. Органи самоврядування, їх функції. Формальні та неформальні групи в учнівському колективі.

Вчитель-класний керівник, вимоги до його особистості.

Роль сім'ї у формуванні особистості дитини. Форми взаємодії школи та сім'ї з метою педагогічної освіти батьків та їх залучення до роботи закладу загальної середньої освіти. Органи батьківської громадськості в школі. Педагогіка партнерства, як форма взаємодії між учнем, учителем і батьками.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи дидактики та управління закладами освіти

Тема 5. Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання

Предмет і завдання, функції сучасної дидактики. Основні категорії дидактики.

Поняття про процес навчання, його особливості. Загальна характеристика процесу навчання: основні компоненти, функції, рушійні сили. Діяльність учнів та учителя на уроці.

Поняття про закони та закономірності навчання. Дидактичні принципи та їх класифікація. Характеристика системи принципів навчання. Нетрадиційні принципи навчання. Реалізація принципів у освітньому процесі сучасного закладу освіти.

Поняття про зміст освіти, його компоненти. Державні стандарти повної загальної середньої освіти. Види освіти: формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта. Основні документи, що відображають зміст шкільної освіти: навчальний план, навчальна програма, навчальний підручник і посібник. Шляхи удосконалення змісту шкільної освіти.

Тема 6. Методи, засоби, види, технології навчання

Поняття про метод і прийом навчання. Поняття «метод навчання» в історії дидактики. Проблема методів навчання у вітчизняній та зарубіжній педагогіці. Основні функції методів навчання. Різні наукові підходи до класифікації методів навчання. Характеристика основних груп та окремих методів навчання. Інноваційні методи навчання. Проблема вибору методів навчання та їх комплексного застосування. Засоби навчання, вимоги щодо їх використання.

Основні види навчання в сучасній школі: пояснювально-ілюстративне, проблемне, програмоване, комп'ютерне, дистанційне та ін. Взаємодія вчителя та учнів при використанні різних видів навчання.

Поняття про технологію навчання. Основні компоненти технології навчання. Технології навчання в сучасній школі.

Тема 7. Форми організації навчання та оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів

Поняття про форми організації навчання. Виникнення класно-урочної системи навчання в Україні. Форми навчання: очна (денна), дистанційна, мережева, екстернатна, сімейна (домашня), форма педагогічного патронажу, очна (вечірня), заочна форма (на рівнях базової та профільної середньої освіти), дуальна. Урок – форма організації навчання. Позаурочні форми організації навчання, їх характеристика.

Суть і завдання контролю у освітньому процесі. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Характеристика бальної системи оцінювання знань. Оцінювання результатів навчання учнів за власною шкалою закладу освіти або системою оцінювання, визначеною законодавством. Сучасні пошуки шляхів удосконалення перевірки та оцінки знань учнів.

Тема 8. Система освіти та тенденції її розвитку в Україні та інших країнах
Поняття про систему освіти. Соціально-економічні і педагогічні фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Структура і принципи побудови системи освіти в Україні. Характеристика законодавчих, нормативних документів, на основі яких функціонують освітні заклади в Україні: Закон України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Закон «Про вищу освіту». Сучасні тенденції та найважливіші напрямки у розвитку систем освіти різних країн світу. Шляхи інтеграції України у світовий освітній простір.

Тема 9. Основи теорії управління системою освіти

Сутність системного підходу в управлінні системою освіти. Принципи управління. Особливості демократизації управління у системі освіти. Ієрархія органів управління системою освіти. Повноваження та обов'язки директора школи та його заступників. Атестація, сертифікація педагогічних працівників.. Особливості внутрішньошкільного контролю. Поняття про шкільний аудит як систему державного контролю за якістю діяльності закладу загальної середньої освіти. Методична робота у школі, її роль у підвищенні рівня професійно-педагогічної майстерності. Інновації в освіті.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	У тому числі				усього	У тому числі			
Л		П	Лаб	С.р.	Л		П	Лаб.	С.р.	
Педагогіка										
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки										
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки	10	2	2		6	9				9
Тема 2. Вчитель сучасної нової української школи	10	2	2		6	9				8
Тема 3. Загальна характеристика процесу виховання	10	2	2		6	10	2	2		8
Тема 4. Особистість і колектив. Класний керівник. Спільна виховна робота школи, сім'ї	10	2	2		6	10				9
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8		24	38	2	2		34
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи виховання										
Тема 5. Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання	10	2	2		6	8	2	2		8
Тема 6. Методи, засоби, види,	10	2	2		6	12				10

технології навчання										
Тема 7. Форми організації навчання та оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів	10	2	2		6	11				9
Тема 8. Система освіти та тенденції її розвитку в Україні та інших країнах	10	2	2		6	11	2	2		9
Тема 9. Основи теорії управління системою освіти	10	2	2		6	10				8
Разом за змістовим модулем 2	50	10	10		30	52	4	4		44
Усього	90	18	18		54	90	6	6		78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Предмет і завдання педагогіки	2	2
2.	Вчитель сучасної нової української школи	2	
3.	Загальна характеристика процесу виховання	2	
4.	Мета та ідеал виховання. Суть процесу виховання.	2	
5.	Предмет і завдання дидактики. Суть процесунавчання	2	2
6.	Методи, засоби, види, технології навчання	2	
7.	Форми організації навчання та оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів	2	
8.	Система освіти та тенденції її розвитку в Україні та інших країнах	2	2
9.	Основи теорії управління системою освіти	2	
	Всього	18	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Актуальні проблеми сучасної педагогіки. Функції педагогіки. Зустріч зі вчителями школи. (Опитування вчителів щодо їх ставлення до професії педагога).	6	9
2.	Педагоги-класики, громадські діячі та народні просвітителі про працю вчителя. Учитель ХХІ століття: яким йому бути? Нові професійні ролі вчителя в умовах НУШ. Напишіть твір-мініатюру на	6	8

	тему: «Вчитель, якого чекає сучасна школа» (з врахуванням досвіду сучасного ЗЗСО).		
3.	Проблема мети виховання в історичному розвитку. Педагоги-класики про самовиховання особистості. В. О. Сухомлинський про важковиховуваність учнів. Народна педагогіка про методи виховання. Проблема застосування методів виховання в умовах гуманізації школи.	6	8
4.	Формування в учнів навичок працювати в команді. Підготуйте інформаційний листок «Зупини буліг». Вивчіть та проаналізуйте міжособистісні відносини в учнівському колективі одного із класів школи, де ви навчалися. Організація педагогічної освіти батьків. Роль громадськості у вихованні дітей. Опрацюйте «Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти».	6	9
5.	Внесок вітчизняних та зарубіжних педагогів у становлення і розвиток дидактики. Використання народної дидактики в сучасній школі. Закономірності навчання. Державні освітні стандарти – важіль управління якістю освіти. Регіональний компонент у змісті освіти. Характеристика повної загальної середньої освіти. Основні напрями оновлення змісту освіти. Технології навчання в сучасній школі. Інтерактивні технології навчання. Технологія дистанційного навчання.	6	8
6.	Класифікація методів навчання. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні. Засоби навчання. Дидактичні умови використання засобів навчання. Проблема стимулювання пізнавальної активності учнів на уроках (огляд педагогічної періодики, матеріалів педагогічного досвіду). Засоби стимулювання навчальної діяльності школярів. Формування в учнів уміння працювати з книгою та електронними посібниками. Підвищення ефективності самостійної роботи як методу навчання.	6	10
7.	Розвиток форм організації навчання. Урок в новій українській школі. Підготовка вчителя до уроку як запорука його успіху. Домашня навчальна робота учнів. Способи диференціації домашніх завдань. Характеристика 12-бальної системи оцінювання знань. (https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0428290-00) Дидактичні вимоги до перевірки і оцінювання навчальних досягнень учнів. Оцінювання результатів учнів та їх атестація.	6	9
8.	Огляд державних документів про освіту, зокрема: <ul style="list-style-type: none"> Закон України «Про вищу освіту». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 	6	9

	<p>(дата звернення: 18.08.2020).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закон України «Про освіту». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 18.08.2020). • Закон України «Про загальну середню освіту» URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 18.08.2020). <p>Історичні етапи розвитку освіти в Україні. Інноваційні процеси у закладах загальної середньої освіти. Типи закладів освіти що забезпечують здобуття повної загальної освіти. Доступність повної загальної освіти. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.</p>		
9.	<p>Управління закладами загальної середньої освіти. Гуманізація відносин в процесі внутрішкільного управління. Створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти. Громадянське самоврядування в закладах освіти. Система управління закладом загальної середньої освіти. Організація внутрішкільного контролю. Проаналізуйте вимоги щодо інституційного аудиту. та акредитацію закладу освіти. Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти. Ліцензування освітньої діяльності. Атестація педагогічних працівників. Сертифікація вчителів.</p>	6	8
	Разом	54	78

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється на семінарських заняттях.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувач вищої освіти на семінарських, практичних заняттях:

1–2 бали – здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв’язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання здобувач вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв’язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв’язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здобувач вищої освіти здатен на рецензію відповіді іншого здобувач вищої освіти; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі

власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

8. Індивідуальна робота

Тематика індивідуальних навчально-дослідницьких завдань

1. Народна педагогіка як золотий фонд педагогіки наукової.
2. Родинна педагогіка як педагогічне явище.
3. Духовна педагогіка: роль і значення.
4. Світська педагогіка як педагогічне явище.
5. Роль виховання у формуванні особистості.
6. Роль спадковості у розвитку особистості.
7. Вплив середовища на розвиток і формування особистості.
8. Учитель XXI століття: яким йому бути?
9. Нові професійні ролі вчителя в умовах НУШ.
10. Проблема виховного ідеалу у контексті сучасних модернізаційних концепцій виховання.
11. Здійснення індивідуального підходу до учнів у процесі виховання.
12. Проблема застосування методів виховання в умовах гуманізації школи.
13. Види та форми заохочень і відзначень учнів в закладі освіти.
14. Зміст, форми і методи правового виховання учнів.
15. Виховання громадянської культури та демократії учнів.
16. Виховання прагнення до взаєморозуміння, миру злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами.
17. Формування почуттів доброти, милосердя, толерантності, терпимості, шанобливого ставлення до сім'ї, відповідальність за свої дії.
18. Професійна орієнтація школярів.
19. Відродження елементів народної культури та їх роль в естетичному вихованні учнів.
20. Виховання учнів на державних символах України.
21. Вивчіть та проаналізуйте міжособистісні відносини в учнівському колективі одного із класів школи, де ви навчалися.
22. Організація педагогічної освіти батьків.
23. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні учнів.
24. Проведіть опитування школярів з метою виявлення їх ставлення до сім'ї, членів сім'ї. Для цього складіть перелік запитань і завдань для учнів.
25. Аналіз розвитку вітчизняних та зарубіжних дидактичних систем.
26. Шляхи оптимізації процесу навчання.
27. Реалізація принципу міцності навчання.
28. Емоційність процесу навчання.
29. Способи активізації навчальної діяльності учнів на уроці.
30. Шляхи реалізації принципів навчання в умовах сучасної школи.
31. Державні освітні стандарти – важіль управління якістю освіти.
32. Регіональний компонент у змісті освіти.
33. Характеристика системи загальної середньої освіти.

34. Основні напрями оновлення змісту освіти у сучасних умовах.
35. Засоби стимулювання навчальної діяльності школярів.
36. Формування в учнів умінь працювати з книгою та електронними посібниками.
37. Дидактичні умови використання засобів навчання.
38. Підвищення ефективності самостійної роботи як методу навчання.
39. Інтерактивні технології навчання.
40. Особистісно орієнтована технологія навчання.
41. Технологія дистанційного навчання.
42. Різноманітність форм навчання в сучасній дидактиці.
43. Способи диференціації домашніх завдань.
44. Підготовка вчителя до уроку як запорука його успіху.
45. Урок в новій українській школі.
46. Дидактичні вимоги до перевірки і оцінювання навчальних досягнень
47. учнів.
48. Оцінювання результатів учнів та їх атестація.
49. Інноваційні процеси у закладах загальної середньої освіти.
50. Типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної освіти.
51. Доступність повної загальної середньої освіти.
52. Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.
53. Створення безпечного освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти.
54. Гуманізація відносин в процесі внутрішньошкільного управління.
55. Громадянське самоврядування в закладах освіти.
56. Система управління закладом загальної середньої освіти.
57. Забезпечення академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти.
58. Ліцензування освітньої діяльності.
59. Інституційний аудит
60. Атестація педагогічних працівників. Сертифікація вчителів.
61. Забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння здобувач вищої освіти навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність здобувач вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; умінь здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного та творчого аналізу вивченого; умінь творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату обсягом до 10 арк.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту здобувач вищої освіти про виконану роботу (до 5-ти хв.).
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 20.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння здобувач вищої

освітиом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність здобувач вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – здобувач вищої освіти має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен дати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – здобувач вищої освіти знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – здобувач вищої освіти має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – здобувач вищої освіти самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – здобувач вищої освіти уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання здобувач вищої освіти є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – здобувач вищої освіти уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12-13 балів – здобувач вищої освіти володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

14-15 балів – здобувач вищої освіти самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

16-17 балів – здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

18-20 балів – здобувач вищої освіти вмiє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням новітніх ІКТ; семінарські заняття із розв'язуванням творчих та практичних завдань; кластерні методи; наративні методи; інтерактивні методи; рефлексивні методи; ZOOM-конференції, онлайн- спілкування; кейс-стаді; навчальна дискусія, виконання творчих завдань; робота над навчальним проєктом тощо.

10. Методи контролю

Усне та письмове опитування, тестовий контроль, презентація робіт, оцінювання індивідуального завдання.

Підсумковий контроль - екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти у процесі поточного і проміжного контролю

Поточне тестування та самостійна робота									Тест	ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2								
Теми									Тест	ІНДЗ	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	35	20	100

Шкала оцінювання знань та вмінь студентів під час підсумкового контролю

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою
A	Відмінно	90 – 100
B	Добре	82 – 89
C	Добре	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74
E	Задовільно	60 – 66

FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання у практичних ситуаціях.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань у практичних

12. Методичне забезпечення

Ефективна реалізація програми передбачає:

- державні закони, нормативні документи, концепції національного виховання;
- навчальні програми та методичні рекомендації до них;

- навчальні підручники, навчально-методичні посібники, монографії, періодичні публікації;
- мультимедійні презентації за змістом тем.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посібник для студентів ВНЗ. 4-те вид., стереотип. К.: Академвидав, 2012. 615 с.
2. Зайченко І. В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки: навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 624 с.
3. Зайченко І. В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга II. Школа освіта і педагогічна думка в Україні: навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 1032 с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. 3-ге вид. К.: Ліра-К, 2016. 608 с.
5. Кузьмінський А. І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: підручник для студентів ВНЗ. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2007. 447 с.
6. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посібник. 5-е вид., випр. і доп. К.: «КДНК», 2007. 615 с.
7. Педагогіка: хрестоматія / уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. К.: Знання-Прес, 2003. 700 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. К.: «Академія», 2001. 528 с.
9. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.

Допоміжна:

1. Будник О. Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А. Б., 2015. 152 с.
2. Забродський М. М. Педагогічна психологія: курс лекцій. К.: МАУП, 2000. 189 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Інклюзивна освіта. Досвід проекту: зб. статей / Канад.-укр. проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»; упоряд. Д. М. Мазін, Ю. М. Найда. К.: ТОВ ВД «Плеяди», 2013. 214 с.
7. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / упор. О. О. Любар; за ред. В. Г. Кременя. К.: П-во «Знання», 2003. 447 с.
8. Коваленко Є. І. Історія зарубіжної педагогіки: хрестоматія, навч. посібник для студентів ВНЗ / за ред. Є. І. Коваленка. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
9. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
10. Концепція загальної середньої освіти (12 річна школа). Початкова школа. 2002. № 2. С. 1–5; № 2. С. 1–6.
11. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/.

12. Концепція розвитку педагогічної освіти України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Presentacii/konceptcia-rozvitku-pedagogichnoi-osviti.pdf>.
13. Кузьмінський А. І. Педагогіка у запитаннях і відповідях: навч. посібник. К.: Знання, 2006. 311 с.
14. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посібник. Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. 2-е вид. випр., доп. Харків: «ОВС», 2002. 236 с.
15. Любар О. О. та ін. Історія української школи і педагогіки: навч. посібник. К.: Т-во «Знання». КОО, 2003. 447 с.
16. Мазоха Д. С. Педагогіка: навч. посібник для здобувач вищої освіти в ВНЗ. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
17. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
18. Малафіїк І. В. Дидактика: навч. посібник для здобувач вищої освіти в ВНЗ. К.: Кондор, 2005. 398 с.
19. Мартиненко С. М. Загальна педагогіка: навч. посібник. К.: МАУП, 2002. 172 с.
20. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в закладах освіти» від 26 лютого 2020 року № 293. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-spryamovanih-na-zapobigannya-ta-protidiyu-bulingu-ckuvannyu-v-zakladah-osviti>
21. Національна стратегія розвитку освіти на період до 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013?#Text>.
22. Нова українська школа: поради для вчителя: навч.-метод. посібник / за ред. Н. М. Бібік. К.: Літера ЛТД, 2018. 159 с.
23. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. вип. 74 / гол. ред. Є. М. Суліма. К.: Інститут інновац. техн. і змісту освіти МОН України, 2012. 184 с.
24. Омеляненко В. Л. Настільна книга класного керівника. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 328 с.
25. Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації: практикум. 2-ге вид., випр. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.
26. Онишків. З. М. Основи управління закладом загальної середньої освіти: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2018. 192 с.
27. Пащенко І.М., Красноштан І.В. Педагогіка. ЦУЛ, 2019. 228 с.
28. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_5-2290-01#Text
29. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей: К., 2018. 40 с.
30. Проєкт Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 роки. URL: <http://education-ua.org/ru/draft-regulations/319-proekt-kontseptsiya-rozvitku-osviti-ukrajini-na-period-2015-2025-rokiv>.
31. Професійний стандарт «Практичний психолог закладу освіти» URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/12/Standart_Praktychnyy_psyholoh.pdf.
32. Реформа освіти та науки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>.

14. Інформаційні ресурси

1. Новини педагогіки, електронна бібліотека видань з історії педагогіки. URL: <http://pedagogic.ru/books/item/f00/s00/z0000018/index.shtml> (дата звернення: 01.08.2019).
2. Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. О. Сухомлинського. URL: http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/suhomlynskiy/ (дата звернення: 11.08.2019).

3. Електронна бібліотека педагогічної літератури. URL: <http://pedagogic.ru/books/item/f00/s00/z0000018/st006.shtml> (дата звернення: 11.08.2019).
4. Посилання на популярні педагогічні Інтернет-ресурси. URL: http://sloboda.at.ua/publ/sajti_institutiv_pisljadiplomnoji_pedagogichnoji_osviti/1-1-0-68 (дата звернення: 11.08.2019).
5. Педагогічні бібліотеки. URL: <http://lib.ua-ru.net/diss/cont/23693.html> (дата звернення: 11.08.2019).
6. Сайти для педагогів: новини, публікації, електронні бібліотеки, форуми. URL: <http://krok.org.ua/rod-ukr.php> (дата звернення: 11.08.2019).
7. Педагогічні журнали, газети URL: <http://dir.meta.ua/.../education-news/> (дата звернення: 16.08.2019).
8. Електронний архів журналу «Педагогічний вісник». [URL: <http://nbuv.gov.ua/.../08knapop.htm> (дата звернення: 11.08.2019)].
9. Електронні журнали та газети – Портал сучасних педагогічних ресурсів URL: http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_e-magazines/ (дата звернення: 11.08.2019).
10. Електронна онлайн-бібліотека. URL: <http://readbookz.com/books/172.html> (дата звернення: 15.08.2019).
11. Електронна бібліотека з практичної педагогіки. URL: <http://freebooks.net.ua/uchebniki/humanitarni/othera/52071-m.drjebbl-i-dzh.stringer-putevoditel-po.html> (дата звернення: 11.08.2019).